

Ezek a felmérések újolag alátámasztják annak fontosságát, hogy a pedagógus ismerje a tanítvány igényét: mit szeret csinálni?

Továbbá az okot: miért szereti azt tenni, ami igényként jelentkezett?

Így lesz nagyobb az összhang a teljesítmény elvárása és a tanuló igénye között.

Ilyen szempontok figyelembe vétele mellett növelik a tanuló önállóságát a szívesen végzett kezdeti megbízatások, melyek az önállóságra nevelés első lépéseinek tekinthetők.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Rubinstein: Az általános pszichológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Bp. 1964.

Nevelőmunka az általános iskola 1-4. osztályaiban. TK. Bp. 1967.

Jubász F.: A motiváció szerepe a nevelésben. Pedagógiai Közlöny, 6.

Gáspár László: A közösségi tevékenységre épülő nevelési folyamat általános vonásai. - Tanulmány a neveléstudomány köréből, 1967.

ISKY LÁSZLÓ
Szeged, Tanárképző Főiskola

Az úttörőcsapatok nyári táborozásának megszervezése

Az úttörőcsapatok nyári táborozásának a szocialista nevelésben elfoglalt helye, illetve szerepe akkor értékelhető megfelelően, ha abból indulunk ki, hogy „a nevelés a legátfogóbb pedagógiai alapfolyamat”, amelybe beleértendő többek között az úttörőmozgalom nevelő tevékenysége is. Ennek pedig egyik legvonzóbb -, a szórakoztatva nevelés lehetőségének tág teret biztosító formája - a nyári úttörőtábor.

Cél a mozgalom, a táborok adta sajátos nevelési lehetőségek kihasználásával a nevelés általános célja megvalósításának segítése, azaz a sokoldalúan fejlett szocialista személyiség kialakítása. Mivel a nevelés egységes folyamat, területei a tábori élet során sem választhatók el egymástól, azok kölcsönösen kapcsolódnak egymáshoz.

A nagyszámú spontán adódó nevelési lehetőségek kihasználása mellett, tervszerűen elsősorban a testi és a honvédelmi nevelésre, a közösségi életre, a szocialista hazaszeretetre, valamint a munkára nevelésre kell nagy figyelmet fordítani.

A tábori életnek a testi nevelésben adódó sokrétű és összetett hatása miatt van különleges jelentősége. Az egészség megőrzése szempontjából közvetlenül felhasználja a természet természetes erőit: a napfényt, a vizet, a szabad levegőt. A tanulóknak alkalmazkodni kell a tábori élet kényelmetlenségeihez, nehézségeihez. A gyalogtúrák, kirándulások, a tábori élet sporteseményei elősegítik mozgásműveltségük fejlődését. A feladatok megoldása, a nehézségek leküzdése sokirányú mozgáskészséget fejleszt, amelyek révén képessé válnak arra, hogy gyorsan és eredményesen oldjanak meg különböző fizikai jellegű feladatokat.

Ez egyben kapcsolódik a honvédelmi nevelés feladatainak a megoldásához is. Akadályversenyek, számháborúk, csillagtúrák és egyéb harci játékok a fizikai felkészítés mellett olyan képességek kialakítását is lehetővé teszik, amelyek a későbbi katonai képzés alapjai lehetnek. Ilyenek a térképolvásás, tájékozódás nappal és éjjel, leleményesség, ügyesség, fegyelmezettség az ellenség megközelítésében stb.

A tábor sikere nagy mértékben függ a gondos előkészítéstől, a közösen összeállított programtól. Romantikus, a gyerekek érzelmeire igen erősen ható körülmények teszik lehetővé, hogy fejlett erkölcsi érzékkel rendelkező, hazájukat ismerő és szerető, a nehézségeket könnyen leküzdő, egymást szívesen segítő felnőttekké váljanak.

A közösen végzett előkészítő munka, a programok megvitatása és az azokra való felkészülés sok ötletet és egész éves tervszerű munkát követel meg a táborba indulóktól.

A tábori élet tevékenységei, mint az élelem és víz beszerzés, étkeztetés stb. az egymás kölcsönös segítése, az egymásra utaltság nagy mértékben hozzájárul, hogy igen erős baráti szálak alakuljanak ki a kisebb (sátor, őrsi) közösségekben, de erősekké válnak az egész tábort összetartó erők is. A jó közösség kialakulására, a baráti kapcsolatok elmélyülésére utalnak a tábor után tapasztalható jelenségek is. Szinte egész nyáron együtt maradnak a táborozók például a strandon, de ez az összetartás megmarad az iskolai évben is. A tanulók már az első tanítási napokon csoportosan érdeklődnek, hogy hol lesz a jövő évi tábor? Élményeikről színes előadásokban számolnak be pajtásaiknak is az első úttörő foglalkozásokon.

Az évenként változó táborhelyek, a történelmi nevezetességek és múzeumok látogatása, a modern gyárak termelésének a megismerése, az ott dolgozó munkásokkal történő beszélgetések hazánk megismerésének és megszerettetésének feladatát oldják meg.

Szükségszerűen megkövetelik a tábori körülmények a tanulói aktivitás magas fokát a munkára nevelés terén. A napos órs feladatának teljesítése közben foglalkozik a bevásárlás gondjaival, a konyhai szolgálattal (nyersanyagok főzéshez való előkészítése, tálalás, mosogatás stb.). A táborrend, a tábor területének a díszítése, a sátrak felállításának megtanulása, a sátorrend stb. aktív cselekvésük eredményeként alakulnak ki.

A táborozás szerves része az iskolai oktató-nevelő munkának. Az itt szerzett ismereteket jól lehet hasznosítani több tantárgy, – így a földrajz, történelem, biológia, kémia – tanítása esetén is.

Tehát nagyon érdemes a pedagógusoknak és a szülőknek vállalni azt a nem kis gonddal járó fáradságot, amely egy tábor megszervezésével és vezetésével jár. Ez a

többletmunka megtérül, mert a tanulók nagyon jó körülmények között nevelhetők és számukra a táborozás egy örök életre szóló élményt nyújt.

A táborozáshoz szükséges feltételeket csak széles körű szervező munkával lehet biztosítani. Nagy hozzáértés és tapasztalat szükséges a megfelelő táborhely kiválasztásához.

Úttörővezetői működésem alatt szerzett tapasztalataimat azzal adom közre, hogy kezdő úttörővezetők, kezdő táborvezetők gyakorlati munkájuk során segítségként felhasználhassák. Nem térek ki egyes részfeladatok például akadályverseny, tábortűz stb. részletes feldolgozására, hiszen ezek esetenként változók, másrészt ezek konkrét megvalósításához jó segítséget nyújtanak az Úttörővezető a lapban megjelenő módszertani cikkek.

Az előkészítő munkák problémái

Technikai jellegű előkészítés

Az előkészítő munkák során mindenekelőtt azt kell a csapatvezetőségnek eldönteni – a helyi lehetőségeket mérlegelve –, hogy milyen jellegű tábort szervezzon. Cél szerű a kb. 50–60 fős csapattábor, mert ezzel optimálisan megoldhatók a tábori élet feladatai, másrészt szervezhetőség, irányíthatóság szempontjából is ez a legmegfelelőbb létszám. Általában kevés csapat rendelkezik olyan felszereléssel, hogy egyedül meg tudjon oldani egy nyári tábort. Megkönnyíti a szervező munkát és egyben olcsóbbá is teszi a tábort, ha több csapat fog össze, esetleg a helyi Úttörőházzal karöltve. Összefogással, egymást kététes turnusokban váltva könnyebb összehozni a szükséges felszerelést és megoszlik a tetemes összeget kitevő szállítási költség is.

Miután a csapatvezetőség eldöntötte, hogy nyári tábort szervez, általában a táborhely kiválasztása a következő feladat. A táborvezetőknek ez igen komoly gondot jelent. Ezután az Úttörő Szövetség táborhelyeket tartalmazó jegyzékéből, illetve egyéb forrásokból felkutatott 2–3 konkrét hely kijelölése történjék, ahol tábor rendezhető. Az első terepszemlére még öszszel kerüljön sor, hogy az előzetesen kijelölt táborhelyeket végig járva a legmegfelelőbb helyet tudja tudja a táborvezetőség.

A táborhely természeti szépsége, történelmi emlékei, romantikája mellett az alábbi főbb követelményeknek is meg kell felelnie:

Teherautóval megközelíthető legyen;

A lakóhelyektől lehetőleg elzártan, de a beszerzések miatt mégis azok közelében (500–1500 m) legyen;

Legyen a tábor közelében a KÖJÁL által ellenőrzött ivóvíz;

A közelben kis mélységű folyóvíz folyjon;

Adódjon lehetőség megfelelő kirándulásra (földrajzi, történelmi nevezetesség), üzem vagy gyár látogatásra, szép gyalogtúrák szervezésére.

A szemlét végző már ekkor tájékozódjon a beszerzési lehetőségekről, orvos, posta, rendőrség stb. helyéről. Amennyiben lehetőség van rá a szemle gépkocsival, vagy motorkerékpárral történjen, mert ezek mozgékonyasága több hely megtekintését teszi lehetővé. Cél szerű ilyenkor a helyi iskola pedagógusait megkeresni, mert helyismeretük folytán a kiadványokban nem szereplő, de táborozásra alkalmas helyeket ajánlhatnak.

Engedélyek beszerzése

A táborozáshoz szükséges engedélyt megfelelő formanyomtatványon az adott csapat Úttörő Elnökségétől kell kérni. Ezenkívül már az első terepszemle idején cél szerű engedélyt kérni a táborhelyre a területi illetékességtől függően a Tanácstól, a Tsz-től, vagy az Erdőgazdaságtól.

A táborozás meghirdetése, a táborvezetőség megalakítása

A táborhely rögzítése, a szükséges engedélyek beszerzése után lehet az úttörő-csapat konkrét nyári táborát meghirdetni.

A tábor meghirdetéséhez igénybe vehetők a mozgalomban elterjedt tájékoztatási formák. Célszerű csapatgyűlésen, a hirdető táblákra kitett plakátokkal, valamint a csapatonthon „tábori fal” részén az előző táborról készült fényképkiallítás mellett, fel-tüntetve az új tábor helyét és időpontját.

Alakuljon meg a táborvezetőség, hogy a feladatok megoldásához időben hozzá kezdhesen.

A *táborvezető* felel az egész táborért. Összefogja, irányítja és segíti a táborveze-tőség tagjainak a munkáját. Elsőszámú segítőtje e munkában a *táborvezető-helyettes*.

A *gazdasági vezető* intézi a tábor anyagi ügyeit, elkészíti és előterjeszti a költségvetést (étkezés, utazás, szállítás, kirándulás).

A *technikai felelős* gondoskodik a teljes tábori felszerelésről, a tábor építéséről és bontásáról.

A *kultúrfelelős* a tábor programját készíti el az ifivezetők és a tanulók bevoná-sával, miután felhívást tett közzé az egyes programok elkészítésére.

Az *egészségügyi felelős* gondoskodik a megfelelően felszerelt tábori mentőládá-ról. Ellátja a kisebb sérüléseket, tartja a kapcsolatot a helyi orvossal.

A tábor sikerének lényeges feltétele, hogy jól főző szakácsai legyenek. Napközi otthon, vagy üzemi konyha szakácsait szerencsés elvinni erre a célra.

Felszerelés biztosítása, szállítása

Ahhoz, hogy a zavartalan tábori élet biztosítva legyen, megfelelő sátorparkról kell gondoskodni. Az előkészítő munkák során a tábor technikai felelőse – tanulók segít-ségével – feltétlenül vizsgálja át az úttörőcsapat sátrait, a szükséges javításokat és a tartozékok felújítását végezze el. Amennyiben kölcsönként sátrakat is használnak a tá-borba indulás előtt ezeket is vizsgálják át és a szükséges javításokat végezzék el.

A táborozás céljaira igen megfelelők az ún. B-típusú sátrak. Egy-egy sátorba 6 tanuló kényelmesen elhelyezhető, és marad elegendő hely az egyéni felszerelések táro-lására is. Fekvése gumimatracokat célszerű beszerezni. Kezelése könnyű és a sátor is rendben, tisztán tartható. Nagyon fontos, hogy megfelelő számú és minőségű takaróval legyen a tábor ellátva, mert folyó mellett, vagy a hegyekben általában hűvösek az éj-szakák.

Egy 50–60 fős táborhoz az alábbi közös felszerelések szükségesek:

- 10–12 db B-típusú sátor
- 1 db konyhasátor
- 1 db kultúrsátor (lehetőség szerint)
- 1 db raktársátor
- 1–1 db mosdósátor
- 1 db gumimatrac személyenként
- 3 db takaró személyenként, lércácsolat a gumimatrac alá.

Szerszámok

- 2–3 db balta
- 2–3 db lapát
- 2–3 db ásó
- 2 db csákány
- 2 db gereblye
- 2 db kalapács

- 2 db harapófogó
- 1 db fűrész
- többféle méretű szeg
- drót
- tartalék zsinór
- 2-3 db gáz- vagy viharlámpa.

Játékok:

- 2-3 db labda
- 60 db szám számháborúhoz
- 2-3 garnitúra tollaslabda felszerelés
- asztalitenisz felszerelés
- társasjátékok, sakk, dominó stb.

Egyéb:

- 1 db tábori zászló
- 1 db tábori felirat a tábor kapura
- 2 db WC ülőlap (amennyiben nincs a tábor területén állandó jellegű WC).

Konyhai felszerelés: (a szakáccsal történő megbeszélés alapján) Konyha asztal, polcok, gáztűzhely vagy gázrezsók, gázpalackok, különböző edények (lábasok, fazekak, tálak) mosogató edények, ivóvízes edények, élelmiszer tároló edények, kések, fakanalak, merőkanalak, hús-vágó bárd és deszka, konyharuhák, fertőtlenítő- és tisztítószerek.

Egyéni felszerelés:

- 1 db vízhátlan felsőkabát
- 1 db sapka, ill. kendő
- 1 db rövidnadrág
- 2 db pulóver
- 1 db fürdőruha
- 3 db törülköző
- 1-1 pár bőrcipő, tornacipő, könnyű cipő
- 3-4 pár zokni
- 1 pár strandpapucs
- 3-4 váltás alsónemű
- 2 váltás hálóruga
- 2 garnitúra melegítő
- 5-6 db zsebkendő
- tisztítószerek (cipőkefe, krém, szappan, fogkefe, fogkrém stb.)
- napolaj
- címzett borítékok és levélpapír
- szalvéta
- WC papír
- zsinór
- zseblámpa
- varrókészlet
- zsebkés, konzervnyitó
- evőeszköz
- ivópohár
- 50 Ft. költőpénz
- leltár 2 példányban.

Komoly gondot okoz a tábori felszerelés táborhelyre történő elszállítása. Feltétlenül be kell vonni ennek a feladatnak a megoldásába az SZMK-t és az úttörő pártoló tagságot. Segítségükkel esetenként olcsóbb szállítási lehetőség biztosítható, mint amit a VOLÁN szolgáltatásai nyújtanak. Például a patronáló gyár, üzem, vagy tsz

teherautójával csak az odaszállítás költségeit számítja fel a csapatnak, mert jó szervezéssel megoldható, hogy a teherautó visszafelé egyéb árut szállítson. A szállítás idejét pontosan rögzíteni kell.

Indulás előtti teendők

Igen fontos a tábor előtti kötelező orvosi vizsgálat, hogy csak egészséges tanulók utazzanak. Ezzel elejét lehet venni sok későbbi problémának.

A táborba indulás előtt szülői értekezleten kell tájékoztatást adni a legszükségesebb tudnivalókról. (A tábor helye, ideje, utaztatás, felszerelés, csomagok feladása, látogatási időpont stb.)

Utaztatás

A tábor gazdasági vezetője végezze az utaztatás feladatainak megoldását. Gondoskodnia kell a jegyek megvételéről, helyfoglalásról, esetleg külön autóbusz rendelésről stb. A bőröndöket, nagyobb csomagokat a tanulók 2-3 nappal az indulás előtt adják postára, hogy a táborba érkezéskor az már a helyszínen legyen. Az utazásra csak kis kezitáskát vigyenek magukkal. A táborhelyre lehetőleg kora délután érkezzenek meg a táborozók.

Táborverés

A tábor technikai felelőse 4-5 ⁺ a táborverésben járatos, vagy arra felkészített - fiú tanulóval és ifivezetővel a tábor kezdése előtt 2 nappal, a felszerelést szállító teherautóval megy a táborhelyre. Ez az idő elegendő arra, hogy a kijelölt táborhelyet táborozásra alkalmassá tegyék, felállítsák a sátrakat, elrendezzék a felszerelést. Célszerű először a konyhasátornak megfelelő helyet választani, figyelembe véve a széljárást, és elsőként ezt felállítani. Hirtelen rossz idő esetén azonnal raktárként is felhasználható. Ezután megfelelő táborképet kialakítva állítsuk fel a többi sátrat. Ha szükséges, ez idő alatt kell elkészíteni a 2 db WC-t is. Az előkészítő csoport feladata az is, hogy a táborozók megérkezéséig az első 1-2 napra szükséges ételmet (hús, tej, kenyér) megrendelje és néhány alapvető élelmiszer nyersanyagot beszerezzen. (Burgonya, liszt, cukor, só stb.) Gondoskodniuk kell a postára megérkezett csomagok elszállításáról is.

A tábori zászló és a táborkapu felállítása már a táborozók bevonásával történik.

Tartalmi előkészítő munkák

Akkor lesz sikeres a tábori élet, ha az megfelelő program alapján zajlik, vagyis, ha a pihenő és szabad idő mellett szervezett, fegyelmezett és tervszerű.

A tábor programjában szerves egységet alkotva szerepeljenek mindazok a tevékenységi formák, amelyek a tábori próba teljesítését eredményezhetik.

Ezek közül a legfontosabbak: 1-2 nagyobb gyalogtúra, akadályverseny, számháború (esti is zseblámpával), tábori olimpia (labdarúgás, fejelés, asztalitenisz, tollaslabda stb.), helyi ismereteket, azaz felkészülést megkövetelő szellemi vetélkedő, közös játék és daltanulás, nyitó és záró tábortűz, vacsorafőzés bográcspan felnöttek irányításával, a szervezeti élet és a szolgálat programja stb.

Fárasztó napi program után könnyebb, lazább következzenek.

Természetesen minden napi program megfelelő keretbe legyen foglalva, kihasználva az úttörőélet formaságait is.

Egy nap programja:

- 7.00 Ébresztő
- 7.10 Reggeli torna
- 7.20 Mosázkodás, takarítás, sátorszemle
- 7.50 Zászlófelvonás
- 8.00 Reggeli
- 8.30 Akadályverseny (ha lehet helyi történelmi múlt legyen a verseny fő témája a hagyományos úttörő feladatokkal kombinálva)
- 12.30 Szabadfoglalkozás
- 13.00 Ebéd
- 14.00 Csendespihenő, levélírás
- 15.30 Tábori olimpia
- 17.30 Készülés a másnapi jelmezversenyre
- 19.00 Vacsora, szabadfoglalkozás
- 20.00 Zászlófelvonás, parancshirdetés, az akadályverseny értékelése, jutalmak kiosztása
- 21.00 Takarodó

A vidáman zajló tábori élet alatt végrehajtják a tanulók a kítűzött feladatokat, teljesítik a tábori próbát. A tábor utolsó napján legyen ünnepi esemény a jelvények átadása és a tábori próbák igazolása. Ekkor értékelje a tábor vezetősége az egész táborozás eredményességét.

Hazautazás, táborbontás

A hazautazás napján korai ébresztőt elrendelve, mindenki időben felkészül az utazásra. Az egyéni felszereléseket úgy kell elcsomagolni, hogy az utazás csak kis kiegészítéssel történjen. A csomagokat előre elkészített papírokkal a táborbontó csapat adja postára. A közös felszereléseket a konyhasátorba gyűjtsék össze, melyet utolsónak kell elbontani.

A gazdasági vezető intézi a visszautazás ügyeit is.

A táborbontásra elég egy napot hagyni, tehát a következő nap reggelre legyen ott a szállítást végző teherautó.

A táborozók tisztán, rendben hagyják maguk után a táborhelyet.

Utómunkálatok

A felszerelések karbantartása, raktárakban történő elhelyezése. A táborban készült fényképekből tabló készítése, amely szép dísz lehet a csapatotthonnak és egyben felkelti az érdeklődést a következő évi tábor iránt.

IRODALOM

1. Drien Károly–Dr. Nánásy Miklós: *Pedagógia*, Budapest, 1972.
2. Bély Miklós–Dr. Kálmánchey Zoltán: *Testneveléstudomány*. Tankönyvkiadó, Bp. 1972.
3. Útmutató az úttörőcsapatok 1970. évi nyári munkájához, a nyári és a tábori próbázáshoz.
4. *Táborvezető* Bp. 1960.

